

**ДЕПАРТАМЕНТ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКА АКАДЕМІЯ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КЗВО «Вінницька академія
безперервної освіти»
від 06.01.2026 № 1

_____

(підпис)

_____

(прізвище та ініціали)

ПРОГРАМА
підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної
підтримки та допомоги педагогічним працівникам
(здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти

**СУПЕРВІЗІЙНІ ПРАКТИКИ В ОСВІТНЬОМУ
СЕРЕДОВИЩІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Вінниця – 2026

Розробник: КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти» (Петрина С.В., методист відділу української мови та літератури, мов національних меншин і зарубіжної літератури)

Напрямок підвищення кваліфікації: підготовка надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти». Наказ МОН України від 13.09.2024 № 1311.

Термін дії програми: з 2026 року до 2031 року

Рецензенти: Герасімова О.В., проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародного співробітництва; Рябоконт О.В., перший проректор з науково-педагогічної роботи, кандидат географічних наук, доцент

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми підвищення кваліфікації зумовлена реалізацією державної політики у сфері освіти, спрямованої на забезпечення якості освіти та безперервного професійного розвитку педагогічних працівників відповідно до Концепції Нової української школи, Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», а також Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників. Сучасні трансформаційні процеси в системі загальної середньої освіти потребують від педагогів розвитку професійних компетентностей, здатності до рефлексії, саморегуляції та ефективної взаємодії в освітньому середовищі. У цьому контексті супервізія розглядається як ефективний механізм професійної підтримки, підвищення якості педагогічної діяльності, запобігання професійному вигоранню та формування безпечного і підтримувального освітнього середовища.

Упровадження супервізійних практик відповідає ключовим засадам Нової української школи, зокрема педагогіці партнерства, дитиноцентризму, компетентнісному підходу та створенню умов для професійного розвитку вчителя. Програма спрямована на формування у супервізорів здатності аналізувати власну професійну діяльність, працювати з професійними труднощами, використовувати супервізійні інструменти для вдосконалення освітнього процесу.

Особливої актуальності програма набуває в умовах підвищеного психоемоційного навантаження на педагогів, зумовленого соціальними та безпековими викликами сьогодення. Супервізійний підхід сприяє зміцненню професійної стійкості педагогів, підтримці їхнього психологічного благополуччя та забезпеченню стабільної якості освітніх послуг.

Цільова група: керівники, заступники керівників і вчителі закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання, 7-9 класи) та беруть участь у реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти у 2026/27 навчальному році в пілотних (10) класах.

Обсяг (тривалість): 30 год (4 дні) / 1 кредит ЄКТС

Особливості реалізації програми: навчальні заняття проводитимуться в дистанційному форматі з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Теоретична складова освітньої програми реалізовуватиметься через відеолекції. Практична складова – через навчальні тренінги. Самостійна робота слухачів передбачає пошук, опрацювання навчальних матеріалів відповідно до запропонованих завдань. Здійснюється самостійна робота в позанавчальний час.

Освітній процес реалізується з використанням інтерактивних методів навчання (практикуми, тренінги, кейс-методи), що передбачають виконання

практичних завдань. Програма забезпечує академічну доброчесність, рефлексію та самооцінювання результатів професійної діяльності педагогів.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: навчання здійснюється в дистанційному форматі.

Мета підвищення кваліфікації: формування та розвиток у педагогічних працівників професійної готовності до здійснення супервізійної діяльності шляхом опанування теоретичних засад, методів і технологій супервізії, розвитку супервізійних, комунікативних та рефлексивних компетентностей, дотримання етичних принципів супервізії з метою професійної підтримки педагогів, підвищення якості освітнього процесу та розвитку культури безперервного професійного зростання в закладах освіти Нової української школи.

Завдання підвищення кваліфікації:

- Сформувані цілісне уявлення про супервізію в освіті як інструмент професійної підтримки, розвитку та забезпечення якості педагогічної діяльності в умовах Нової української школи.
- Ознайомити слухачів із нормативно-правовими, етичними та організаційними засадами здійснення супервізійної діяльності в системі загальної середньої освіти відповідно до вимог МОН України.
- Сформувані знання про ролі, функції та компетентності супервізора, особливості професійної позиції супервізора та межі його відповідальності в освітньому середовищі.
- Розвинути практичні вміння та навички проведення супервізії, зокрема індивідуальної, групової та колегіальної супервізії, з використанням сучасних методів і технік.
- Навчити застосовувати супервізійні інструменти для аналізу професійних ситуацій, педагогічних труднощів, конфліктів і емоційно складних кейсів у діяльності педагогічних працівників.
- Сприяти розвитку комунікативних і фасилітаційних компетентностей, необхідних для створення безпечного, підтримувального та довірливого супервізійного простору.
- Сформувані здатність дотримуватися етичних принципів супервізії, забезпечувати конфіденційність, добровільність участі, професійні межі та академічну доброчесність.
- Розвивати рефлексивну культуру майбутніх супервізорів, здатність до самоаналізу власної професійної діяльності та постійного професійного самовдосконалення.
- Сприяти формуванню професійної стійкості педагогів через розвиток системи супервізійної підтримки та запобігання професійному вигоранню в освітньому середовищі НУШ.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться

Б.2. Емоційно-етична, через здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття, емоції, потреби та емоційні стани інших учасників освітнього процесу, керувати власними емоційними станами; конструктивно й безпечно взаємодіяти

з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати і поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

Б.3. Компетентність педагогічного партнерства, через здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії зі здобувачами освіти в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя дня надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

Г.1. Прогностична, через здатність прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес.

Г.2. Організаційна, через здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Г.3. Оцінювально-аналітична, через здатність здійснювати оцінювання результатів навчання учнів, аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

Д.1. Здатність до навчання впродовж життя, через здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег; надавати підтримку колегам у їхньому професійному розвитку; до інноваційної діяльності.

Очікувані результати підвищення кваліфікації педагогічних працівників:

Знання й розуміння:

- основні вимоги законодавства, які регулюють процес супервізії та діяльність супервізорів;
- сутність понять «супервізія», «супервізор», «супервізант», «етап супервізії», «цикл супервізії», «супервізійна сесія», цілі та завдання супервізії в освіті; принципи, форми і методи супервізії;
- вектори організації супервізії в Україні та міжнародний досвід;
- важливість демократичних підходів до проведення супервізії як складової менеджменту закладів загальної середньої освіти;
- характеристики профілю супервізора;
- функціонал супервізора;
- вимоги до основних документів для забезпечення супервізії;
- особливості андрагогічного підходу в процесі підготовки супервізорів;
- етапи організації супервізії та характеристики супервізійного циклу.

Уміння:

- опрацьовувати результати самооцінювання супервізанта та визначати пріоритети для покращення його професійної діяльності;
- здійснювати спостереження за діяльністю супервізанта і фіксувати ключові моменти у протоколі спостереження для подальшого узагальнення та надання професійної допомоги;
- вивчати робочі документи супервізанта;

- використовувати форми і методи супервізії;
- визначати дії супервізора на різних етапах супервізійного циклу;
- розробляти та використовувати необхідні документи для здійснення супервізії;
- розробляти та застосовувати інструменти для проведення супервізії;
- планувати та проводити супервізійні бесіди;
- використовувати навички ефективної комунікації;
- аналізувати результати своєї професійної діяльності;
- використовувати різні методи та прийоми рефлексії для підвищення ефективності супервізійного процесу;
- мотивувати супервізорів і супервізантів до особистісно-професійного розвитку та розвитку лідерських якостей, критичного осмислення власної професійної діяльності;
- планувати та визначати індивідуальну траєкторію професійного розвитку.

Диспозиції (цінності, ставлення)

- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- здійснення професійної діяльності з урахуванням принципів дитиноцентризму, розвитку особистості, педагогіки партнерства;
- готовність застосовувати нові підходи до оцінювання результатів навчання учнів у сучасній школі, мотивація до розроблення нових інструментів оцінювання власної педагогічної діяльності.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Зміст програми складається з двох модулів та семи взаємопов'язаних тем. Оцінювання результатів навчання педагогів здійснюється за накопичувальною системою. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі беруть участь у демонстраційній супервізійній сесії та складають підсумковий тест. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, — 100 балів. Прохідний бал — 60.

Сертифікат видається учасникам, які:

- набрали не менше 20 балів за підсумкове оцінювання;
- взяли участь у демонстраційній супервізійній сесії;
- взяли участь у визначеній програмою кількості навчальних занять не менше 50 % від загального обсягу.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат з описом досягнутих результатів, сертифікат

Вартість: 1 000 грн

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 8 год — лекційні заняття, 18 год — практична робота, 2 год — самостійна робота, 2 год — контрольний захід.

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СУПЕРВІЗІЇ У ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ					
Тема 1.1. Теоретичні, нормативно-правові та ціннісні засади супервізії	2				2
Тема 1.2. Андрагогічний підхід в супервізії	2		2		4
Тема 1.3. Професійна компетентність супервізора.	2	2			4
Разом за модулем	6	2			8
МОДУЛЬ 2. СУПЕРВІЗІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ					
Тема 2.1. Принципи, методи та форми супервізії	2	2			4
Тема 2.2. Процедура організації і здійснення супервізії		2			2
Тема 2.3. Документальне забезпечення супервізії		4			4
Тема 2.4. Підсумкова демонстраційна супервізійна сесія		8			8
Разом за модулем	2	16			18
Підсумкові заходи				2	2
Усього	8	18	2	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СУПЕРВІЗІЇ У ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Тема 1.1. Теоретичні, нормативно-правові та ціннісні засади супервізії

Огляд законодавства, що регулює супервізію в освіті. Сутність супервізії, її цілі, функції та завдання. Супервізор та супервізант: сутність понять. Співпраця супервізора і супервізанта на основі цінностей НУШ. Сфери підтримки, взаємний вплив, стилі взаємодії. Теорія і практика супервізії в Україні. Міжнародний досвід здійснення супервізії.

Тема 1.2. Андрагогічний підхід в супервізії

Основні положення сучасної андрагогіки. Супервізія крізь призму принципів андрагогіки (розуміння потреб дорослих, стимулювання до саморозвитку тощо). Врахування андрагогічного підходу під час роботи із супервізантами; самостійність, опора на особистий та професійний досвід, індивідуалізація, системність, елективність, актуалізація результатів навчання, професійна підтримка, розвиток освітніх потреб.

Тема 1.3. Професійна компетентність супервізора.

Характеристика цінностей супервізора (загальнолюдські, професійні, демократичні). Супервізор як лідер освітніх змін. Професійні та особистісні якості супервізора. Ключові компетентності супервізора. Особливості взаємодії супервізора та супервізованого. Професійний розвиток та саморозвиток супервізора.

МОДУЛЬ 2. СУПЕРВІЗІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ Тема

Тема 2.1. Принципи, методи та форми супервізії

Принципи супервізії: людиноцентризм, доступність, відповідальність, академічна доброчесність, академічна свобода, добровільність, об'єктивність, гуманізм, демократизм, сприяння навчанню впродовж життя. Методи супервізії, які добираються відповідно до конкретної ситуації та етапу здійснення супервізії: бесіда (діалог), консультування, спостереження, опитування, самооцінювання, аналіз документів. Форми організації та проведення супервізії (за способом організації: очна, очно-дистанційна, дистанційна; за кількістю учасників: індивідуальна і групова).

Тема 2.2. Процедура організації і здійснення супервізії

Цикл супервізії. Три етапи циклу супервізії: підготовчий, основний, заключний. Підготовчий етап (забезпечення умов для здійснення супервізії/-й): самооцінювання професійної діяльності супервізантом, визначення напрямів професійного розвитку чи педагогічних проблем; формування плану та графіку здійснення циклу супервізії; вибір форм і методів здійснення супервізії. Основний етап (здійснення супервізійної/-их сесії-й): реалізація плану

здійснення супервізії за узгодженим графіком; коригування плану здійснення циклу супервізії та графіка (за потребою). Заключний етап (узагальнення, верифікація результатів): анкетування супервізора для отримання зворотного зв'язку та подальшого планування заходів з надання професійної підтримки та допомоги (за потребою); складання супервізором документації за результатами циклу супервізії; звіт про здійснення супервізії.

Тема 2.3. Документальне забезпечення супервізії

Орієнтовні зразки документів для здійснення супервізії: запит на проведення супервізії; договір з проведення супервізії; план-графік проведення супервізії; акт здачі-приймання наданих послуг супервізії; звіт про проведення супервізії, свідоцтво про проходження супервізії.

Тема 2.4. Підсумкова демонстраційна супервізійна сесія

Підсумкова демонстраційна супервізійна сесія є завершальним етапом навчального курсу, спрямованого на формування та вдосконалення професійних компетентностей у сфері консультування, психотерапії або соціальної роботи. Заняття передбачає практичну демонстрацію проведення супервізійної сесії з подальшим аналізом, обговоренням та рефлексією.

У межах заняття учасники мають можливість інтегрувати набуті теоретичні знання та практичні навички, продемонструвати вміння формулювати запит на супервізію, структурувати процес роботи, застосовувати професійні інструменти аналізу випадку, дотримуватися етичних стандартів і принципів конфіденційності. Особлива увага приділяється розвитку рефлексивної позиції, здатності надавати й отримувати конструктивний зворотний зв'язок, а також усвідомленню власного професійного стилю.

Після завершення демонстраційної сесії відбувається групове обговорення, під час якого аналізуються сильні сторони роботи, зони професійного зростання та перспективи подальшого розвитку. Заняття сприяє підвищенню рівня професійної відповідальності, саморегуляції та готовності до самостійної практики.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

- Проектування супервізійної сесії за реальним педагогічним запитом
- Аналіз відеофрагмента уроку з позиції супервізійної підтримки
- Моделювання супервізійної взаємодії (рольова практика)
- Розробка індивідуального плану професійної підтримки педагога
- Мініпроект «Модель супервізійного супроводу закладу освіти»

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Етичні принципи супервізійної діяльності: конфіденційність, добровільність, партнерство, відповідальність.
2. Психологічні основи професійної підтримки педагога.
3. Комунікативні бар'єри у супервізійній взаємодії та шляхи їх подолання.
4. Техніки активного слухання та відкриті запитання як інструменти супервізора.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>.
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. №800 «Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 27.12.2019 № 1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2025 року № 1343 «Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1343-2025-%D0%BF#Text>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 05 листопада 2025 року № 1439 «Про реалізацію експериментального проекту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1439-2025-%D0%BF>.
7. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934>
8. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.09.2024 № 1349 «Про деякі питання організації надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти».
9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.09. 2024 № 1311 «Про затвердження Типової програми підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти»: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-typovoi-prohramy-pidhotovky-pidvyschennia-kvalifikatsii-nadavachiv-posluh-z-profesiinoi-pidtrymky-ta-dopomohy-pedahohichnym-pratsivnykam-zdiisnennia-supervizii-u-sferi-zah>

Основна література

1. Венгловська О., Гладкова Г., Новик І. Методичні рекомендації щодо надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії). Київ: УІПО, 2024. URL: <https://uied.org.ua/wp->

[content/uploads/2024/10/metodychni-rekomendaciyishhodozdziisnennya-superviziya-mon.pdf](https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/metodychni-rekomendaciyishhodozdziisnennya-superviziya-mon.pdf)

2. Підготовка супервізорів для закладів загальної середньої освіти: комплект навчально-методичного забезпечення / Новик І., Борисенко Ю., Венгловська О., Гладкова Г., Стягунова О. Київ: УІРО, 2024.

URL:<https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/superviziya.-komplekt.pdf>

3. Новик І., Венгловська О. Кейс для педагога-наставника. Київ: УІРО, 2023. 30 7 с.

URL:<https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2023/09/keis-dlya-nastavnyka.pdf>

4. Підготовка тренерів для навчання супервізорів у сфері загальної середньої освіти (за програмою підготовки надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії): керівництво для тренерів / укладачі І. Горбенко, С.Корольок, О.Федоренко. Київ, 2024.

URL:<https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/pidgotovka-treneriv-v2-fmal.pdf>

5. Супервізія як стратегія покращення якості викладання. Порадник для супервізорів (наставників). 2018. URL: https://cprpploz.at.ua/poradnik_dlja_supervizoriv.pdf

6. Учительський апгрейд: самооцінювання професійної діяльності: збірник діагностичних матеріалів / Ю. Борисенко, О. Венгловська, Г. Гладкова, І. Новик, О. Стягунова, О.Федоренко; за заг.ред. І.Гювик. Київ: УІРО, 2024.

URL:<https://uied.org.ua/uchytelskyi-apgreid-samooczinyuvannva-profesiinovidiyalnosti/> ...

Додаткова література

1. Рівний рівному. Посібник для менторів. URL:

<https://inshaosvita.org/article/posibnyk-dlia-mentoriv-rivnyi-rivnomu/>

2. Coaching youth initiatives: Guide for Supporting Youth Participation // SALTO. URL: https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-938/coaching_guide_www.pdf

3. Торп С., Кліффорд Дж. Коучинг. Посібник для тренерів та менторів. URL: <http://surl.li/xluqnn>